СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 250. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 27. жовтня 1930. VOL. XXXVIII. No. 250. Jersey City, N. J., Monday, October 27, 1930. THREE CENTS.

ТРИЮМФ РЕВОЛЮЦІЇ В БРАЗИЛІЇ

САО ПАВЛЬО (Бразилія). — Революція побідила. Такого успіху революції ніхто тут не надіявся, бо всі були певні, що прийде до довшої боротьби.

Федеральні війська перейшли на сторону повстанців, з якими злучився і головний військовий федеральний комaндант. Президент Вашінґтон Люіз вкінці зрезиґнував і це здержало пролиття крови. На його місце назначили повстанці раду з двох генералів і одного лікаря.

Цілий край повитав переворот. Всі раді, що війна скінчилася.

ВАШИНҐТОН У КЛОПОТІ.

ВАШИНҐТОН. — Вашинґтонський уряд одержав від свого амбасадора в Ріо Де Жанейро офіціяльне повідомлення про переворот у Бразилії. Уряд заклопотаний тим, що заявився був недавно за допомогу тому бразилійському урядови, який саме повстанці усунули від влади.

Побоюються, що це може відбитися на торговельних зносинах між Злученими Державами і Бразилією.

ЗАПОВІДАННЯМ НЕМА КІНЦЯ.

НЮ ЙОРК. — Чарлз Шваб, президен „Бетлегем Стіл Корпорейшен", говорив на зборах „Америкен Айорн енд Стил Інститут" про те, що вже минули найгірші часи економічної депресії в Америці. Він заповів, що вже в найблизчих часах буде можна завважити наглядний зворот до кращого у всіх бизнесах, та що сталевий промисл вестиме провід у тім звороті.

Джан Рескоб, директор „Дженерал Моторс Компані", заповів, що й автомобілевий промисл піднесеться і то в дуже скорому часі.

БОТЛЕР ПРО БЕЗРОБІТТЯ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Никлас Ботлер, президент Колюмбійського університету, піднє, що безробіття являється визовом, киненим теперішній економічній системі. Провідники промислу мусять знайти спосіб на розвязку цеї проблеми. А до розвязки треба підходити науковим способом. І в такий самий спосіб, як ми науковими способами розбудовуємо промисл, треба шукати розвязки проблеми безробіття.

МІСТО ОРҐАНІЗУЄ ПОМІЧ БЕЗРОБІТНИМ.

НЮ ЙОРК. — Мейор Вокер скликав на наради комітет з 36 урядовців, який має занятися зорганізуванням допомоги безробітним міста. Рішено, що кождий з 125,000 міських урядовців має себе добровільно оподаткувати і складати кождого місяця якусь жертву на допомогу безробітним. Ця жертва не повинна бути менша від 1% місячної платні урядовця. Такі жертви обовязаний складати урядовець на протязі слідуючих 6 місяців.

Увесь поліційний і санітарний апарат міста має бути втягнений до акції допомоги безробітним. Разом з містом будуть кооперувати церкви, щоби знайти приміщення, одіж і їжу для голодуючих безробітних.

ДЖЕНІ ЕДЕМС ПРО ПРОГИБІЦІЮ.

ШИКАҐО. — Відома по цілім світі жіноча суспільна діячка, Джені Едемс, обговорюючи прогибіцію питання, заявила, що дві третині, тих, що перше волочилися по сальонах, тепер не пють. І то не пють тому, що не можуть дістати алькогольних напоїв, бо вони задорогі. А й те, каже Едемс, є вже великим здобутком.

$450,000,000 НА РОЗБУДОВУ.

ВАШИНҐТОН. — Зі звітів, які надійшли з 19 стейтів, виходить, що ті стейти призначили $450,000,000 на ріжні публичні будови, щоби в той спосіб зарадити безробіттю.

ТОМАС ЗАПОВІДАЄ НОВУ ВІЙНУ.

НЮ ЙОРК. — Соціялістичний провідник Нормен Томас каже, що треба надіятися у скорому часі вибуху нової світової війни. Тому соціялісти, коли ввійдуть до конгресу, вимагатимуть скликання з боку Злучених Держав світової конференції для полагодження тих конфліктів, які можуть довести до нової війни. Томас заявився далі за ліквідацію воєнних довгів, визнання совітів, а проти вмішування у внутрішню політику держав Полудневої Америки.

ЖИДИ ПРОСЯТЬ ХРИСТІЯН ДОПОМОГИ.

НЮ ЙОРК. — Дня 2. листопада будуть говорити по всіх жидівських божницях на тему жидівського питання в Палестині. Це буде протест проти Великої Британії, яка здержала приплив дальшої жидівської іміґрації до Палестини.

Нюйорські сіоністи звернулися через „Америкас Ґуд Вил Юніон" до всіх християнських церков, щоби вони рівнож у той самий день згадали по своїх церквах за жидівські змагання до відбудови своєї державности в Палестині та пояснили, що Велика Британія стоїть у тім Жидам на перешкоді.

ЖІНКА БОРОНИТЬ ІМЯ ШТРЕЗЕМАНА.

Вдова по покійнім німецькім міністрі справ заграничних, Штреземані, виточила судовий процес проти лідера фашистів, Крефельда, за те, що він у передвиборчій парляментарній кампанії говорив, що Штреземан узяв хабаря за те, щоби перевести в життя плян Юнґа. Тепер вдова Штреземана вважає потрібним очистити імя свого покійного мужа, поставивши Крефельда перед суд за розповсюднювання брехливих чуток.

ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ВИНИ.

Майже всі арештовані вищі достойники фінляндської армії на переслуханню признаються, що вони тримали контакт з фінляндськими фашистами і підготовляли ґрунт для фашистівської диктатури в Фінляндії. Підготовляючись до встановлення воєнно-фашистівської диктатури, генерал Валенінс обїздив прибалтійські держави та Польщу, щоби підготовити з ними активний протибольшевицький воєнний бльок цих держав. Рішучими заходами правительству пощастило не допустити до перевороту. Становище уряду особливо скріпилося після того, як 200,000 добре вишколених членів народної міліції заявили свою льояльність до уряду.

ШКІЛЬНИЦТВО НА ЗАКАРПАТТІ.

„Морґенцайтунґ" містить допис про шкільництво на Закарпатській Україні. Між іншим там читаємо: „З новим шкільним роком недоля шкільництва на Закарпатській Русі виступає знов виразніше. Бракує 200 вчителів, так що треба брати некваліфікованих учителів. Очевидно, про чеські школи дбають краще, як про руські. Чеське шкільництво випирає школи інших народів. Наприклад в Ужгороді поруч руської ґімназії твориться чеська паралелька, тому великий брак місця, а в Берегові руська і мадярська ґімназію втискають в один будинок. Для 277 учнів призначено тільки 12 учителів. Коли говориться про недолю шкільництва на Закарпатті, то цю недолю терпить тільки шкільництво автохтонного населення".

ВБИВСТВО ЗА МЕЖУ.

Василя Зевка, в селі Смольниця, перемиського повіту, побили так тяжко два сусіди, що Зевко вмер таки на місці побиття. Били Михайло Глодинський і Стефан Гнатів.

ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНЦІВ.

Звісний приятель нашого народу в Німеччині, проф. д-р П. Рорбах, помістив у гамбурськім місячнику (за вересень 1930) „Дас Дайче Фольксгум" статтю про велику вагу української проблеми.

ЩЕ ВТІКАЮТЬ ПЕРЕД КОЛЕКТИВІЗАЦІЄЮ.

На днях недалеко Барова перейшло польсько-радянський кордон 17 громадян С. Р. С. Р., які втікають на чужину зі страху перед колективізаційними репресіями.

РАД І ТЕПЛО.

Щоби витворити стільки тепла, скільки витворює 1 грам раду, треба би спалити 500 кг. камінного вугля.

РАНІШЕ ХЛІБ, ПОТІМ ПЯТИЛІТКА.

Радянська преса пише, що виступи робітництва проти рад влади прибирають масовий характер. У Вознесенську на Україні робітники грозять страйком, домагаючись вищої плати. „Комуніст" пише, що в Донецькому басейні серед робітництва ширяться впливи правої опозиції і тому там переведено вже третю цього року чистку професійних орґанізацій. Робітники виступають проти влади під кличем: Раніше дайте хліба, а потім виконуйте пятилітній плян!"

НАПАД БАНДИТІВ НА ЛІКАРЯ.

До помешкання коломийського лікаря, д-ра Івана Ціпановського, прийшов елеґантно одягнений пан і просив його піти з ним до одного хорого приятеля. Доктор Ціпановський сів з тим паном до повозу візника і поїхали на вул. Словацького, а далі, на пропозицію невідомого пана, лікар пішов пішки. Коли опинилися в глухому куті, з кущів вибігло ще трох панків і всі чотири звязали лікареви руки, закнеблювали уста і забрали 900 долярів та срібний годинник, після чого зникли.

НАЙДЕНО КОСТИ ЗВІРЯТ З ЛЕДОВОЇ ДОБИ.

В Берліні на площі Олександра при копанню підземної залізниці знайдено череп печерного медведя, кости велетенського оленя та кілька хребтових перстенів. На думку археольоґів, ці кости походять з часів ледової доби й мають найменше 100,000 років.

НЕВІДОМА РУКА.

На днях невідома і таємнича рука підпалила 5 стирт пшениці на фільварку в Сераківцях, перемиського повіту, власности Маріяна Тендицького. Таксамо в селі Лужку Горішнім згоріли будинки польського селянина Івана Пузняка. В пожежі згинула корова і кілька безрог. „Слово Польске" пише, що з достовірних джерел знає, начеб то у звязку з антипольською кампанією Німеччини в Берліні ухвалено концепцію відновлення у Східній Галичині інтензивної саботажової диверсії, якаб вказувала Европі ненормальні відносини в цьому краю. Коноваленць і його прибічник Сеник буцімто дістали великі гроші суми для ведення саботажової акції та що за кожний виступ УВО Берлін платить аж 1,000 зол. гонорару, а навіть більше. Коновалець вернув з Женеви до Берліна і керує далі саботажами. Далі „Слово Польске" пише, що прихильники німецьких марок так розохотилися, що почали навіть палити стирти Українців і підпалили в Золочеві стодолу шовініста Українця о. Юрика.

КІЛЬКО ПРОКУРЮЄ ПОЛЬЩА.

Як поучують оголошені рахунки дирекцій тютюнового монополю, населення Польщі прокурило в році з 1928 на 1929 понад 20 міліонів кільограмів тютюну. За цей тютюн заплатило населення 653 міліони золотих. Беручи під увагу число українського населення, можна без прибільшення твердити, що Україні пустили з димом що найменше 100 міліонів зол. Гарне число і варта над ним призадуматися.

ЗМІНА ЗАКОНУ ПРО ЧИСТОТУ ВИБОРІВ.

Дотепер обовязував в Польщі закон, ухвалений ще останнім соймом, про чистоту виборів. Вістря закону звертадося проти виборчих надужить державних урядників. Колиб ці урядники допускалися шахрайств, тоді на підставі цього закону їх стрінулаб поважна кара.

Тепер президент Польщі цей закон скасував і видав новий декрет, у якім не говориться про надужиття урядників, але про надужиття якихнебудь осіб підчас виборів. Цей новий декрет криє в собі такі постанови, які у значній мірі утрудняють свобідну виборчу акцію, хоч у виборчім часі повинна бути (на основі істнуючих законів) повна свобода виборчої аґітації.

ХОЧУТЬ ЗРОБИТИ „ЧУДО".

Польська партія санації, хоч втратила вже всю славу і популярність серед польських виборців, іде до виборів з великим гуком і шумом. Додає собі відваги і бреше, що виборці є прихильні тій партії. Санаційні політики і виборчі ґенії вже розписуються, що санація здобуде при виборах аж — 300 мандатів. Отже санація хоче зробити якесь правдиве чудо. Бо при попередніх виборах, коли ще можна було туманити виборців, то санація здобула, і то з великими шахрайствами, всього коло 130 мандатів. Тепер, коли за санацією і пес не хоче гавкати, то панове санаційні (бебеківські) політики надіються здобути аж 300 мандатів. Дійсно, мусілиб діятися страшні виборчі надужиття, колиб санація вибрала хоч 150 послів.

ЗВІРСКІСТЬ.

Польська шовіністична преса любить рипіти на всі заставки про зіпсуття між українською молодю, але тільки півсвідоми говорить про події у власному гнізді. Хоч тяжко узагальнювати у відплату нечесний поступок одиниці, то всеж таки характеристичною є подія, яка трапилась у Варшаві. Злісничий інженір Зайончковський і студент універ. Корський зачепили на вулиці 16-літну ученицю і підступом звабили її до Академічного Дому. Корський утік, а Займончковський знасилував дівча. Обох винуватців арештовано. Зважившi, що в гру входять люди з університетською освітою та що вони допустилися поганого злочину в мурах академічного захисту, ціла подія говорить сама за себе.

ЖЕРТВА ЗАВОРУШЕНЬ.

Підчас недавних вічевих авантюр у Тарнові арештовано там 17-літнього прихильника „Центроліву", Станислава Іванеця. Хлопчина так перестрашився кари та так упав на дусі, що взяв тай повісився в арешті, не чекаючи судової розправи.

ПОТУРБОВАНЕ ВЕСІЛЛЯ.

В Чернівцях відбулося весілля. Молодий, Валерій Грільбув саме в добрім настрою, коли заявилися два вояки, що були в цім домі сталими гостями, й здивувалися, що натрапили на весілля. Між вояками й молодим прийшло до сварки, а за тим і до бійки. Надійшла поліція і військова стежа й заарештували ціле весілля.

ЛЯХИ ОБЕРТАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ СЕЛА В РУЇНИ

КАТУЮТЬ НАСЕЛЕННЯ ТА ПАЛЯТЬ І НИЩАТЬ УКРАЇНСЬКІ УСТАНОВИ И ПРИВАТНЕ МАЙНО УКРАЇНСЬКИХ ЛЮДЕЙ.

ДАНЦІҐ. — Польські вандали не перестають знущатися над українським населенням Галичини та нищити його майно. Зразком поведення польських жандармів та уланів може бути те, що вони робили при ревізії канцелярії адвоката, д-ра М. Західного в Бережанах.

До канцелярії вломилося 40 поліціянтів під проводом „пшодовніка". В перший кімнаті вони знищили діловодство Т-ва філії „Просвіти", зірвали зі стін і знищили портрети й образи, розбиваючи також і рами. Подіравили печ, розбили шафу, бюрка з актами, подерли цілу канцелярійну реґістратуру з процесовими актами, документами, векслями, довжними скриптами й т. д. Вандали дерли всі документи на маленькі шматочки й розкидали їх по підлозі, а потім топтали ногами.

Присітніх у канцелярії маґістра прав В. Логуша та адвокатського соліцитатора С. Зільберга розібрали до нага, а перевівши розгромлення адвокатської канцелярії, Ляхи, під загрозою багнетів наказали їм підписати чисту картку паперу, на якій пізніше поліції мають самі написати акт переведення ревізії.

Рівночасно в другій канцелярії переведено особисту ревізію в д-ра Західного. Там розбито погруддя Шевченка й Хмельницького, знищено вазонки з квітами, обдерто стіни з килимів, розпорено фотелі, розбито бюрка, поламано крісла, порізано фотографії і стінні образи, зруйновано печ, розбито стінний годинник і подерто всі канцелярійні акти.

Отак, переходячи від хати до хати українських інтеліґентів, поліція нищить і громить усе їх майно, знищує ріжні документи, а самих власників арештує та замикає по вязницях. Розюшені поліції вломлюються в приватні помешкання й нищать усе, що попадеться під руки, розбивають посуд, ломлять меблі, рвуть одежу, зривають підлоги й розбивають печі, стіни й стелі. На селянських обійстях нищать збіже, господарський ремамент, вирізують та вибивають дріб, а також палять стодоли, стайні й т. п.

Чим більше свідоме українське село, тим більше воно терпить, і по відході "пацифікаційних" відділів скрізь видно зруйновані хати, стодоли, а подекуди то й згарища, так, ніби село тільки що залишила дика татарська орда. З часів Великої Війни лиш один калуський погром, який вчинила московська армія, можна порівняти з тим, що тепер роблять Ляхи в Галичині.

ПІЛСУДСЬКИЙ ПЕВНИЙ ПОБІДИ НА ВИБОРАХ.

ВАРШАВА (Польща). — Урядова преса подає інтервю Пілсудського, в якому він пояснює, що свою кандидатуру на соймового посла він виставив, бо певний, що до сойму буде вибрана більшість сторонників теперішнього уряду Польщі. Ця більшість дасть можливість Пілсудському стати на чолі парляментарного проводу, який буде проводити реальну політику в соймі.

Влада старається всякими способами перешкодити реґулярно виходити опозиційним ґазетам. Вона вишукує ріжні причини, щоби припинити ґазети, якщо не зовсім, то хоч на короткий час, аби лише дезорґанізувати їх видання. Деяким ґазетам уже довелося перемінити кілька друкарень, або кілька разів переносити свої друкарні в інші помешкання, бо влада все знаходила причини, щоби заборонити працю в друкарні.

ПРОМІНІ, ЩО СПИНЯЮТЬ АВТОМОБІЛІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Один шофер заявив, що в дорозі між Різа й Вурцен несподівано спинився його автомобіль, а потім яких сорок інших автомобілів. Причиною зупинки було „зіпсуття" динамо-машини у моторах. За годину всі мотори знову почали працювати.

Цей шофер каже, що пізніше йому офіційно заявили з кол саксонського правительства, що тоді переводилися досліди з новими промінями, які спиняють працю динамо-машин в автомобілевих та аероплянових моторах. Досліди переводилися чотири милі від дороги. Але німецьке військове міністерство заявляє, що таких дослідів ніхто й ніде в Німеччині не робив.

ЗАВОРУШЕННЯ КУРДІВ В ІРАКУ.

ЛОНДОН (Анґлія).—В Іраку вибухло повстання серед Курдів. Узброєні відділи Курдів почали наступати з півдня на територію Іраку, яка знаходиться під протекторатом Анґлії. Проти Курдів післано війська з Арабів та Сирійців, які в більшости християне.

Християнське населення Іраку та Сирії занепокоєне повстанням Курдів, яке може обернутися проти християн взагалі, бо війська, які будуть оперувати проти Курдів, зложені з християн.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.
One year .... $ 7.00	На рік .... $ 7.00
Six months .... $ 3.75	На пів року .... $ 3.75
Three months .... $ 2.00	На три місяці .... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерзи Сіті і Заграницею:
One year $10.00	На рік $10.00
Six months .... $ 5.00	На пів року .... $ 5.00
Three months .... $ 2.75	На три місяці $2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВВЕСЬ ЗАГАЛ — ДО ПРОТЕСТУ!

Представники наших товариств, братств, сестрицтв, горожанських і ветеранських клюбів і представники тут. родженої нашої молоді рішили на Конгресі „Обєднання" перевести по цілій Америці одну велику протипольську демонстрацію. Вони і зазначили, яка це має бути демонстрація і хто має занятися її переведенням.

Зорганізовання тих демонстрацій передано в руки горожанських і ветеранських американсько-українських клюбів. По всіх більших центрах нашої іміграції маємо такі клюби і ми певні, що вони негайно возьмуться до роботи. А коли би зайшов де такий випадок, що їх нема, чи не можливо їм це зробити, тоді їх місце мають заступити інші організації.

Коли ми переведемо як слід всі ті постанови, які ухвалено на Конгресі „Обєднання" щодо національної жалоби, масових протестаційних походів, негайної допомоги і молитви за невинні жертви польських звірств, то цілком певно звернемо тим увагу Америки на польський терор у Галичині. Коли ми засиплемо вашингтонський уряд, Лігу Націй і інших тисячами телеграм, домагаючися інтервенції в справі припинення польського терору і назначення Міжнародньої Комісії, тоді можна надіятися, що Польща не зможе далі закривати перед міжнароднім форумом своєї екстермінаційної політики, та що справа поневолених західно-українських земель зістане видвигнена хоч на засіданню Ліги Націй та що буде назначена комісія для провірення того, що діється у Галичині. Під таким напором Ліга Націй не буде далі відкладати жалоб, які вона одержує в справі переслідування Українців під Польщею.

Такими демонстраціями і протестами звертаємо увагу світа на українську справу, здобуваємо для її розуміння щораз нових симпатиків, а разом з тим хочемо змусити польський уряд принаймні до припинення терору в Галичині й дати нашим браттям якусь матеріяльну поміч.

Ми хочемо використати оті страшні українські жертви останнього часу, щоби публичною опінією змусити міжнародні чинники до інтервенції хочби з того огляду, що Польща не дотримала тих міжнародних зобовязань, які зобовязалася виконати, коли їй віддано Галичину.

Тому всі — до протесту. Висилаймо з усіх кінців короткі телеграми, домагаючися інтервенції і назначення Міжнародньої Комісії для розсліду причин і наслідків польського терору.

ГОЛОСИ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ В ОБОРОНІ УКРАЇНИ

Так нібито на зверх виглядає, що чужинецька преса в Европі не цікавиться нашим життям на Західних Землях і взагалі нашими проблемами. В краю ріжно говорять про ці справи. Перебуваючи саме в Берліні, я зацікавився тою справою і рішив ближче приглянутись німецькій пресі, а властиво тому, що вона про нас пише й чи вона добре орієнтується в наших справах. Важнішу пресу дістав я до перегляду в берлінській міській бібліотеці, за що я бібліотеці дуже вдячний, бо вона дала мені змогу пізнати, наскільки наше життя має відгомін серед Німців, які до певної міри мусіли нас попирати, бо й їхня судьба під польським забором також сама, як і наша. Нині прийшли на чергу ми, Українці, а завтра таке саме буде з Німцями. Та в загальному не видно того в німецькій пресі. Вона не здає собі справи з того, що чекає їх братів під пануванням пахолків Пілсудського. Вони не звернули уваги на голоси польської академічної молоді, що домагається винищення всього українського й німецького елементу в Польщі. Тепер, правда, Німці ще занадто сильні, щоб Поляки могли добиратись їм до шкіри, алеж були голоси, що найперше треба винищити Українців, бо вони ближче й безборонні, а тоді прийде черга на Німців.

Годі навіть зрахувати все, що писала німецька преса про події в краю й з яким обуренням констатувала вона польські варварства та протестувала проти них перед культурним світом. Поза численними телеграмами та короткими звідомленнями я наведу лише голоси великих газет, і то їх важніші статті. Повністю їх годі передати, бо це забрало забогато місця, тому приходиться вибирати з них лише найбільш маркантні місця.

В „В. Ц. ам Міттаг" з 1-го жовтня 1930 подається вістка про смерть сотника Головінського. В правдивість польського донесення про утечу Головінського газета відразу сумнівається.

Ріжні німецькі газети, що виходять поза границями Німеччини, подають докладні звідомлення про хід подій в Галичині, нічого не перебільшуючи. Тих газет є дуже богато.

Майже вся преса з 1 жовтня 1930 подала вістку про смерть Головінського, одна з ріжними коментарами, друга лише сухий факт, але всюди подається, що убиство правдоподібно наступило підчас втечі, хоч це було неможливим з огляду на велику ескорту. Симпатії німецької преси в Естонії, Литві, Латвії, Угорщині, Румунії, Сербії, Хорватії, Австрії, ба навіть далекої Африки та Полудневої Америки є за нами, а проти Польщі.

„Дойтше Тагесцайтунг", спираючись на відомостях з Познаня від своїх кореспондентів, з 2 жовтня 1930 пише виразно, що Головінського застрілили Поляки навмисне.

„Берлін ам Морген" з 2-го жовтня 1930 пише, що пояснення убиства Головінського зроблено Поляками по старому звичаю, як це було в Росії. Коли чоловік їм був невигідний, то його арештували й вбивали, а відтак казали, що він втікав і його мусіли вбити.

„Теглихе Рундшав" з 3 жовтня 1930 пише про те, що в Польщі сидить тепер в тюрмах коло 3,000 Українців, подає вістки про нові саботажі й про замордовання в бестіяльний спосіб Головінського та Боднара, як рівнож про інтервенцію митрополита Шептицького.

Рівнож і комуністичні газети, як „Роте Фане", „Ді Вельт ам Абенд" і інші, розписуються про події на наших землях, але освітлюють їх по своєму. З руху національно-визвольного вони роблять рух клясовий, доказуючи, що Українцям в Галичині нічого не треба, лише большевицького раю в той час, коли преса на Совітській Україні мовчить про ці справи, боючись, щоб це не вплинуло на тамошні загострені відносини на Україні.

Інтервенція митр. Шептицького та замикання українських шкіл викликало велике зацікавлення серед німецької преси. Навіть і ця преса, що передше спиралась лише на польську статистику й твердила, що Українців нема, тепер почула від Поляків, що замикається українські школи й що Українці мусять таки існувати в Польщі. Ще замітна річ, що вся преса пише не про Східну Галичину, чи там „Малопольщу", а прямо пише про Україну. Видно, що вже й у Німеччині соборницький дух переняв публику, а дехто з наших емігрантів цей дух і досі оминає.

Великого розголосу наробила справа знищення Центросоюзу польськими шовіністами. Про це писала вся преса. Дальше читальні, захоронки, Луги, Соколи, Пласт і т. д., про все це писалося і ще пишеться в біжучий момент в залежности від того, як хто орієнтується в цьому. В загальному треба ствердити, що орієнтація Німців є досить добра. Богато важніщих газет подає подробиці про арештування ріжних людей, головно послів наших, як рівнож відразу розкриває польські пляни з маневрами для затушовання розбійництва на наших землях, що його переводить в життя військо та поліція. Всюди пишеться про провокування арештовань і саботажів самою поліцією та військом і подається навіть найменші факти, коли на цьому прилапається поліцію або вояка чи навіть когось з військових польських організацій.

Почавши десь з 3 жовтня 1930 вся преса зачинає ще більше цікавитись справою української революції в Галичині. Тоді саме прийшли найстрашніші вістки, що їх досі здержувала польська цензура. Досі преса писала здержливо, не знаючи, що є на ділі й по старому звичаю тримаючись припису, що всьому урядовому треба вірити. Дальше побачила вона, що все урядове є брехливе, а неурядове правдиве. Всі вислали в Галичину чи взагалі до Польщі спеціяльних кореспондентів, що якимсь способом ухитрились поза цензурою подати редакціям звідомлення про стан справи в нашій вітчині.

Так „Берлінер Тагеблят" з 3 жовтня 1930 пише в статті „Східна Галичина в огні" т. зв.: „Зі Східної Галичини приходять занепокоюючі вісти. Здається, що події помалу переходять в затяжну горожанську війну. Все й все доносять про нові пожежі..." Дальше пишеться про військових польських кольоністів, що то при їх помочі хоче Польща надати Україні польського характеру, про безсильність польської поліції супроти українського руху і т. д. Інтерес Европи повинен би звернутись в ту сторону вже хочби й тому, що Галичина граничить з большевією й польський терор може загнати українське населення в обійми большевиків, як це сталось з Білоруссинами недавно. Вину за це несе польське правительство, яке через те, що хоче здобути для себе 300 мандатів до сойму, тероризує українське населення й передовсім українські партії, що з саботажами не мають нічого спільного. Відозву тих партій проти саботажів уряд сконфіскував, щоб світови показати, що всі Українці большевики. Дивним дивом Українці нищать також і свої установи, пише газета, кажучи тим самим, що польські звідомлення є просто брехнею. Дальше йде мова про арештування й атентати та про інтервенцію Шептицького в Варшаві й відповідь на неї міністрів.

„Теглихе Рундшав" з 4 жовтня 1930 пише про нищення українства в Галичині та про висадження Центросоюза.

„Дер Юнгдойтше" майже в кождому числі подає короткі вістки про події з правдивим їх освітленням. Так сама газета з 5 жовтня 1930 пише статтю „Мала війна в Східній Галичині", або „Польща нищить Українців". Подаючи коротко нашу історію, кажеться там таке: „Треба ствердити, що ці махінації без узглядження свого часу проклямованого права самовизначення, були зроблені без відома Українців. По десятьох літах приходиться ствердити, що Польща не зробила нічого в напрямі виповнення взятих на себе інтернаціональних зобовязань відносно Українців. Не переведено в життя ані автономії, ані не заложено українського університету, сотнями замикається українські школи, а національним стремлінням Українців робиться перешкоди у всякий області. Рівночасно з акцією денаціоналізації Українців зачато військову кольонізацію й у той спосіб відібрано сотні тисяч гектарів української землі українському селянинови". Дальше йде звісна справа з затраченням українських жалоб в Союзі Народів і про карні експедиції та про їх діла серед українського населення.

„Кого це здиве — пише газета, — що такі методи викликують лише ненависть? Сьогоднішні польські проводирі, що мають за собою революційну діяльність, мусять собі здавати справу з того, що маса населення в 7 міліонів, як це є з Українцями в Польщі, не дасться відразу зденаціоналізувати, та що в тому народі, крім історичної традиції та останньої визвольної боротьби, є свідомість того, чого в нинішні часи має право жадати нація.

„Так виглядає в дійсности розвязка національного питання в Польщі. Договори й обітниці осталися безвартісним клаптиком паперу, а за це середа не-польської народности бушують карні експедиції з шаблюкою та нагайкою".

Дальше знову подається найновіші відомості, що в той час наспіли буди до редакції про саботажі та провокації Поляків на наших землях.

(Далі буде).

ГОЛОСИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

(New York Herald Tribune, October 21, 1930).

TRAVELER TELLS OF TERROR REIGN IN EAST GALICIA

Dr. William Borak Back From Trip, Relates 'Pacification' by Polish Troops

Ruin Spread by Soldiers

Witness Describes Outrages Suffered by Peasant Folk

An account of harsh treatment by Polish troops directed against the Ukrainians of East Galicia was suplied yesterday by Dr. William Borak, of 307 East Eighteenth Street, who returned from Europe aboard the liner America last Saturday. Dr. Borak said he had witnessed the so-called "pacification" of the Ukrainians in the village of Shyly, District of Zbaraz, where he visited his brother, Diamian Borak, a theacher, and asserted the account of the Galician situation in the New York Herald Tribune of October 16, furnished by its Berlin correspondent, was "true in every respect."

Many Ukrainians, Dr. Borak said, were whipped to death. In the village of Roznoshince, District of Zbaraz, he said, the mayor died of whippings. Polish soldiers were quartered there for "pacification" for three days, he added, "and after their departure the village looked as if Tartars had passed through it."

Forced to Provide for Troops

About September 14, said Dr. Borak, it was learned at Shyly that a squadron of uhlans had arived at Kurovce, several miles distant, to "pacify" the village on the pretext that the villagers had refused to furnish a guard for the landlord's stack of hay and sheaves of grain, which were supposed to be threatened with incendiarism by Ukrainian revolutionists. The Polish government quartered 200 soldiers in Kurovce, which was ordered to furnish them with quarters, food and tobaco, the doctor said. The peasants were ordered to deliver each day to the military command two hogs, twenty kilograms (fourty-four pounds) of butter, four carloads of hay or clover, 200 chickens or other fowls and other food.

According to Dr. Borak the peasants were ordered to spread for the soldiers their best carpets, which were neither returned nor paid for; they were obliged to furnish horses and wagons, the latter being used for their own torture. He asserted that several peasants were harnessed to each wagon and others were forced to occupy the drivers' seats and whip those harnessed. A procession of wagons, thus formed, was driven at sabres' points through the village, while the peasants were made to sing the Polish national anthem.

Saw Many Cut with Knives

On September 19, said Dr. Borak, news came that the peasantry of the village of Chodachkiv Maly had been attacked by thirty or fourty gendarmes, who surrounded the church while the peasants were praying in it. As each man and woman left the church, Dr. Borak said, he or she was seized by the Polish gendarmes, who cut with knives the embroidered collars, cuffs and bosoms of their shirts. These embroideries, being peculiar to the Ukrainian peasantry, were considered by the gendarmes an outward sign of Ukrainian nationalism. The doctor said many peasants were cut by the knives.

Several days later, on a Sunday, according to Dr. Borak, three Polish soldiers armed with revolvers and knives drove in an automobile into the village of Chernichovce. They rushed at the youths gathered at the village green and started to cut their embroideries, "wounding, slashing and threatening to shoot." Dr. Borak said he witnessed this scene, Chernichovce being his birthplace. "When the youths took a threatening attitude," he said, "the soldiers jumped into their automobiles and escaped."

On September 28 a house burned down at Shyly. Four gendarmes came from the near-by village of Lisichince and ordered the Mayor to hand over the incendiaries within three hours. While a group of village officials and the local teacher, Dr. Borak's brother, Damian, watched the fire die out the owner of the house approached Damian Borak and asked him in Polish "if it was all right now to take out the furniture from the cellar." Damian Borak reported to the Mayor, who investigated and found the house had been emptied of its furniture, which had been locked in the cellar. The gendarmes, to whom the Mayor reported this, refused to accept his statement, but ordered him to call to his office at once all the officials and grown men of the village. When they arrived, Dr. Borak said, the gendarmes whipped them, inflicting twenty-five lashes on each man. The theacher, Damian, being a Ukrainian, was whipped with the others.

Asserts Poles 'Played Trick'

The next day, Dr. Borak continued, a detachment of Polish uhlans entered the village. First they demanded meat, milk, vegetables and flour, for which the peasants were not paid. Then they began to "play tricks"; a peasant would be ordered to climb the thatch of his house and take it apart, then would be whipped for what he had done under duress; another was ordered to kill all his chickens, and then was made to sling the chickens on a rope, tie it about his neck and march around the village thus adorned, singing the Polish national anthem.

Dr. Borak left Shyly on September 29. The soldiers had departed, and the village "looked as if a hurricane had passed through it." Thatches of many houses were destroyed, Dr. Borak said, and stacks were thrown asunder. In many a barnyard all the flour of the owner lay mixed with dust and soaked with kerosene which the soldiers had poured on it. The best clotches of the peasantry, their linen and carpets, were carried off in automobiles by the military commanders.

Damian Borak, who was ill from the treatment he had received, pleaded with Dr. Borak to depart for America, as rumors were circulating that the Polish soldiers would again invade the village.

Валентин Катаев.

ЗАКОЛОТ.

Брати, нещастя. Десь затерялася ревізійна комісія.

— Дурниця. Таж це не голка.

— І це правда. Не голка.

— Знайдемо. Братіки, ну, раз-два! Шукали ви під столом?

Шукали. Нема.

— Історія... з географією.

— Н-ну, так...

— А може разом з недокурками вимели ви її? Не сміткику шукали?

— Шукали.

— Сміття перешукали?

— Ще як!

— І нема?

— Нема!

— Гм! Цікаве, дуже цікаве. Може хоч предсідника на сміткику найшли?

— Не було предсідника на смітті. Не найшли.

— Також скандал!

— Ахтож це є предсідником? Може би до нього до хати післати?

— Хто є головою? А чорт його знає! Кажуть, такий чорнявий, середнього росту.

— Ніколи не був чорнявий. Білявий, високий. Налягає на ліву ногу. Лисий і грубезний. Тета Анастасія на власні очи бачила.

— Давайте тут тету Анастасію!

— Хай вона говорить!

— Також базікання. Тета Анастасія ще минулого року Богові душу віддала.

— Кара божа з цими бабами. В саму найважнішу пору вмирають...

— За копійку не має розуму.

— Хай з Богом спочиває.

— Щож, товариші, пічнемо з тим предсідником?

— Так! Забив нам цвяха в голову.

— Н-ну, т-ак...

— Знаєте що, братіки, хай його там чорти, того цілого предсідника. Краще шукаймо комісії. Може при божій помочі знайдемо.

— Так, знайдемо! Якжеж тут шукати, коли її ніхто не бачив?!

— І надзвичайних знаків не знаємо...

— Гм, так. Положення, що так скажу, міжнародне.

— Братіки! Вже знаю!!

— Говори!

— Окружимо цілу околицю довкола на шість верст і переведемо загальну ревізію. А чейже знайдемо?

— Д-о-б-ре каже!

— Далі, народе! Гей там, окружайте!

— Тиралієркою... Поставити при входах і виходах варту. Давати їх тут, нікого не пускати!

— Гей, горожанине, на хвилиночку! Стій! Чи не є ти приладково член нашої ревізійної комісії?

— Встидайтеся, товаришу — я людина праці, а ви щось таке. Біжу до крамниці по папіроски „Мосельпром"...

— Присягни, що ти не член!

— Бігме! Щоби мені на тамтім світі...

— Ну, добре! Йди!

— Гей!

— Горожанко! Ходіть-но тут на хвилиночку. Чи часом ви не з ревізійної комісії. Ану, подивіться в очи!

— Щож ви говорите... Я з Тамбова... а не якась там... І дитину маю...

— Дитину?! ... А дитина припадково не з ревкомісії?

— Воно ще трох місяців не має. Навіть говорити не вміє. Щось такого!?

— О, о! Наша комісія також не має ще трох місяців.

— І говорити не вміє...

— Спеціяльні знаки згоджуються. Покажи но бахура!

— Змилосердіться, людоньки! Я з Тамбова... Тай дитина...

— Ну, добре! Йди!

— Гей! Ти! Зажди! Чи не є ти часом член комісії?

— М-е! М-е!

— До чорта! Цапа взяли ми за члена комісії. Та не диво-та. Такий балаган.

— Ідіть, горожанине цапе! Не гнівайтеся, що образили вас. Чесного, безпартійного цапа взяли за члена ревкомісії.

— М-е, м-е, м-е!

— Чи всіх ви оглянули?

— Всіх.

— Ну і що?

— Нема! Пропала ревізійна комісія.

— Під столом шукали?

— Шукали, шукали.

— А в канаві шукали?

— Шукали!

— А за шафою?

— Також шукали. Ані сліду!

— Братіки! Зваждіть. А чи шукали ви в огнетревалій касі?

— Ні, мабуть, ні. Не шукали.

— Ну, і чого ждете? Шукайте в касі! Валіть! Ну! ну!

— Нічого в цій касі нема! Порожна.

— Як то порожна — а готівка?

— Нема готівки.

Настала пригноблююча тишина.

Більшість плакала.

День 15-го листопада — днем масових протипольських демонстрацій

В СТАРИНІ ВЖЕ ЗНАЛИ ТЕНКИ.

Тенки не є винаходом технiків новіших часів. Тенки мали вже тому 5,000 літ Асирійці, їх уживали тому 3.000 літ Китайці. В другій половині XV. віку побудував Вальтуріо тенк, що порушувався при помочи вітру й криль. При кінці XVI в. побудував Стевін тенк, до якого були прикріплені вітрила й який порушався наперед під впливом ділання вітру. Француз Кіньо (1765) р. й Англієць Ковен (1885 р.) теж сконстрували подібні до себе тенки, які порушувалися при помочи водної пари.

РЕЗОЛЮЦІЇ ПЯТОГО КОНҐРЕСУ „ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ"

Пятий Конґрес „Обєднання", який відбув свої наради в Ню Йорку дня 23 жовтня, ухвалив по вислуханню звітів екзекутиви і рефератів слідуючі резолюції:

ПОКЛІН УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ПОЛЬСЬКОГО Й БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ТЕРОРУ.

Присутні делеґати, представники ріжних товариств, братств, сестрицтв, горожанських і ветеранських клюбів і громад віддають повстанням з місць пошану найновіщим жертвам польського крівавого терору в Галичині, а далі всім тим борцям і мученикам, що загинули з рук московського окупанта, чи мучаться на вигнанні на Соловецьких островах чи по інших совітських тюрмах.

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА НА ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ — ОДИНОКА РОЗВЯЗКА УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ.

Конґрес стверджує, що прояви революційних відрухів на Радянській Україні й на українських землях під Польщею є тільки вислідом окупантського душення природного змагання українського народа на всіх своїх землях до створення своєї власної держави, Самостійної і Соборної України. Змагання це мало свій вираз у відродженню української держави по світовій війні й зістало зломане брутальною силою совітів і аліянтів. Совіти перемінили Українську Народню Республику на кольонію Москви під назвою радянської соціялістичної републики, аліянти допомогли Польщі загарбати західно-українські землі, Румунії Буковину й Бесарабію, а Чехословаччині Закарпатську Україну.

Отсе знехтування права самоозначення народів у відношенню до українського народа довело не тільки до окупації українських земель, але й до нечуваної екстермінаційної політики, яку застосовують окупанти супроти поневоленого українського народа.

Отся екстермінаційна політика довела українську молодь під Польщею до застосовування проти Польщі революційних метод боротьби, бо вона переконалася, що всі леґальні способи не доводять ні до чого.

Знову польські карні експедиції й поповнені ними звірства доказують ясно, що Польща враз зі своїм державним апаратом є безсильна супроти однодушної волі міліонів українського народа під Польщею, який не визнає далі окупанта й далі обстоює свою власну державну незалежність.

12 літ польської „пацифікації" Галичини є дальшим з доказів, що на Сході Европи не буде так довго спокою, поки український нарід не стане господарем на своїх землях.

Революційний рух на українських землях, який змагається з кождим роком, говорить пророчисто, що український нарід, коли не добється своєї державности мирною дорогою, готовиться до великого революційного зриву, який вирішить остаточно державну незалежність 40,000,000 українського народа.

ПРОТИ ОРІЄНТАЦІЙ НА СХІД І НА ЗАХІД.

Конґрес стверджує, що шлях боротьби, на який станув тепер український наірд, є найпевнішим і найдоцільнішим засобом до виборення державної самостійности, бо опирається він на власні сили народа. З того боку Конґрес заявляється проти всяких політичних орієнтацій на Схід чи Захід, які спираються на посторонні, ворожі сили, заінтересовані в поневоленню України, а не у її визволенню. Особливо пятнує Конґрес зрадницьку роботу таких платних польських аґентів, як Андрій Левіцький, самозванчий голова нефункціонуючого тепер уряду УНР.

Зосібна пятнує Конґрес зрадницьку роботу польських аґентів на американськім ґрунті, які визискують тут добру волю американських політичних діячів в роді сенатора Копленда на те, щоби вносити замішання у розвязку української справи, надаючи жмінці платних польських аґентів авторітет українського уряду.

ДОМАГАННЯ ІНТЕРВЕНЦІЇ В СПРАВІ ПРИПИНЕННЯ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ, ПОПОВНЮВАНИХ НАД УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ Й НАЗНАЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОМІСІЇ ДЛЯ БЕЗСТОРОННОГО РОЗСЛІДУ ПРИЧИН І НАСЛІДКІВ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ В ГАЛИЧИНІ.

Генри Стимсон,
Секретар Стейту,
Вашинґтон, Д. К.

Американські горожани і ветерани українського роду враз з представниками ріжних американсько-українських церков в Америці, зїхавшися з ріжних міст Злучених Держав до Ню Йорку дня 23 жовтня на Конґрес Обєднання Українських Орґанізацій в Америці, рішили донести урядови, що американські горожани українського роду є дуже занепокоєні донесеннями американських ґазет, потвердженими приватними письмами і наочними свідками, про страшний польський терор, звернений проти безборонного українського населення під Польщею.

Конґрес постановив одноголосно віднестися до уряду, щоби він вплинув на уряд Польщі, щоби припинено польський терор на українських землях, себто, щоби здержано висилки карних експедицій супроти Українців, розстріли без суду та висаджування в повітря українських кооператив, шкіл, читалень і бібліотек.

Звертаємо увагу на факт, що Польща завдячує свою незалежність передовсім Злученим Державам. Злучені Держави затвердили рівнож прилучення Галичини до Польщі, доконане Радою Амбасадорів з дня 15 марта 1923 року. Тим рішенням прилучено українські землі з 8,000,000 українським населенням силою до Польщі, яка тоді зобовязалася надати Галичині автономію і виконувати міжнародні постанови про охорону національних меншин.

Польща не додержала досі ні одного з тих міжнародних зобовязань. До цього часу Галичина не одержала автономії. А зате позамикано українські школи, забрано Українцям понад 500 церков, а тепер дійшло вже до того, що висаджують у повітря українські склади товарів, нищать українські бібліотеки, на смерть побивають палками селян і священиків, а до тюрми загнано понад 200,000 українських фармерів, робітників, священиків, професорів, адвокатів і т. п.

Супроти тих фактів просимо Вас як американські горожани і ветерани світової війни вплинути на Польщу, щоби вона виконала принаймні це, до чого зобовязалася перед аліянтськими державами.

Американські горожани і ветерани українського роду дали доволі доказів пошани, любови й привязання до свого правительства у Вашинґтоні. Але хоч вони льояльно вислали на протязі 12 літ тисячі телеґрам до Вашинґтону, благаючи уряд о інтервенцію в справі поневолених Польщею Українців, не діждалися вони досі ніякого голосу в тій справі.

Та за ту нашу льояльність і проляту нашими упавшими жовнірами і живучими ще ветеранами кров можемо хіба тепер надіятися, що уряд підніме хоч тим разом голос у справі незнаного в історії людскости терору, який тепер панує на українських землях під Польщею, та заявиться принаймні за потребу назначення Міжнародної Комісії для безсторонного розсліду причин і наслідків крівавого терору в Галичині під Польщею.

Е. Друмунд,
Ґенеральний Секретар Ліґи Націй,
Женева, Швайцарія.

Американські горожани українського роду враз з ветеранами світової війни і представниками ріжних американсько-українських церков в Америці, зїхавшися з ріжних міст Злучених Держав до Ню Йорку дня 23 жовтня на Конґрес Обєднання Українських Орґанізацій в Америці, рішили запитати Ліґу Націй, чому вона не робить ніяких кроків в справі припинення терору в самій середині Европи, в державі, створеній аліянтами, якого допускається польська держава над безборонним українським населенням на українських землях під Польщею.

Тисячі і тисячі долярів видали ми тут в Америці на оплату телеґрам, висиланих до Ліґи Націй, яка має дбати про мир і виконування державами міжнародних зобовязань. 8,000,000 Українців під Польщею не мали і не мають в Лідзі Націй заступника. У відплату за проляту нами у світовій війні крови поневолено наших братів, а тепер нема навіть кому подбати, щоби супроти Українців в Европі були пристосовані Польщею примітивні вимоги людскости. Чи хтось підносить у Лідзі Націй, що військові і жандармські польські експедиції лимлять у здичілий спосіб дітям руки, насилують на вулицях жінок та забивають на смерть нагаями селян і священиків? І як може мати місце в Лідзі Націй така держава як Польща, яка толерує погроми на українські школи, в якій висаджують у повітря українські кооперативи, шкільні будинки, читальні й бібліотеки? Як може Ліґа Націй тихо сидіти й у такий час удавати, що радить над замиренням Европи?

Як американські горожани і ветерани світової війни домагаємося від Ліґи Націй в імя людскости, культури і справедливости негайної інтервенції в справі припинення польського теорору і негайної висилки до Польщі Міжнародної Комісії для розслідження нечуваних в історії культурних народів польських звірств у Галичині.

Всюди в Америці загально думають, що шкода видавати гроші на телеґрами до Ліґи Націй. Мимо того ми апелюємо ще востаннє до Ліґи А коли і з того нічого не вийде, протестуватимемо перед американським світом не тільки проти Польщі, але й проти Ліґи Націй, яка захищає екстермінаційну політику Польщі супроти Українців.

Ремзей МекДонелд,
Премієр,
Лондон.

Американські горожани, робітники і ветерани українського роду враз з представниками ріжних американсько-українських церков в Америці, зїхавшися з ріжних міст Злучених Держав до Ню Йорку дня 23 жовтня на Конґрес Обєднання Українських Орґанізацій в Америці, рішили одноголосно звернутися до Вас, Пане, з просьбою о негайну інтервенцію в справі припинення польського терору на українських землях під Польщею.

Правительство Великої Британії мало свого заступника в Раді Амбасадорів, яка дня 15 марта 1923 року дала згоду на прилучення Галичини до Польщі проти волі й протесту 8,000,000 Українців під Польщею. Галичину прилучено до Польщі на підставі міжнародного зобовязання Польщі в справі надання Галичині автономії. Досі того зобовязання Польща не виконала, ні не виконала ніяких инших, які відносяться до охорони національних меншин.

Польська екстермінаційна політика супроти Українців дійшла вже до того, що в українських селах і містах шаліє нечуваний польський терор. Людей розстрілюють без суду і побивають на смерть нагайками селян і священиків. Замикають українські школи і церкви. Висаджують у повітря бібліотеки, читальні і кооперативи. Американські ґазетні кореспонденти доносять про нечувані звірства, поповнювані польськими карними експедиціями на безборонім українськім населенню.

Заразом просимо Вас, як провідника Партії Праці, взяти під розвагу наш апель в імя людскости і робітничої солідарности. А як премієра правительства Великої Британії просимо Вас заявитися за негайне встановлення Міжнародної Комісії для безсторонного розслідження причин і наслідків польського терору в Галичині.

Аристид Бріян,
міністер справ закордонних,
Париж.

Американські горожани українського роду враз з ветеранами світової війни, зїхавшися з ріжних міст Злучених Держав до Ню Йорку дня 23 жовтня на Конґрес Обєднання Українських Орґанізацій в Америці, рішили віднестися до Вас, як міністра закордонних справ Франції й як великого оборонця ідеалу замирення Европи, з просьбою о негайну інтервенцію в справі припинення польським урядом польського терору на українських землях під Польщею.

Саме Франція заважила головно на відданню Галичини на поталу Польщі проти виразного протесту міліонів українського населення. З Франції пішла армія Галера, котра загарбала Галичину. І тому Франція відповідає перед ґуманністю і справедливістю за ту всю екстермінаційну політику, яку застосовує польський уряд проти Українців. Чи за те полягли американські жовніри українського роду на французьких полях, щоби їх батьків, сестер і братів на смерть побивали нагаями жандарми польської держави, себто тої, яка повстала з ласки аліянтів? Хочемо вірити, що французький уряд не піддержуватиме далі такої держави як Польща, якої уряд толерує висаджування в повітря українських кооператив, шкіл і бібліотек та розстріли без суду.

Ми заряджуємо в цілій Америці по всіх містах масовий протест проти польських звірств у Галичині. А Вас просимо заявитися в імя ґуманности за негайне припинення польського терору в Галичині і за призначення Міжнародної Комісії для безсторонного розслідження причин і наслідків останніх кровавих подій у Галичині.

Апостольська Столиця,
Ватикан Місто.

Американські горожани українського роду враз з ветеранами світової війни і представниками американсько-українських церковних громад в Америці, зїхавшися з ріжних міст Злучених Держав до Ню Йорку дня 23 жовтня на Конґрес Обєднання Українських Орґанізацій в Америці, рішили просити Апостольську Столицю о інтервенцію в справі припинення польського терору на українських землях.

Кореспонденти американських ґазет, які в останніх часах відвідували Галичину, доносять про страшні польські звірства, доконувані на невиннім українськім населенню. Свободолюбні Американці твердять, що вони ніколи не чули про такі варварства, яких допускається Польща над Українцями.

Жертвою того польського дикунства падає між іншим й українське католицьке духовенство. З найбільших радіових стацій в Америці подають імена катованих і на смерть нагаями побитих невинних українських католицьких священиків. І от тому звертаємося до Апостольської Столиці з просьбою вплинути на католицьку Польщу, щоби вона не застосовувала супроти 8,000,000 поневолених нею Українців большевицьких метод крівавого терору.

А ми, як молилися зприводу релігійних переслідувань на совітських землях, так молитисямемо в неділю, 16 листопада, до Всевишнього й просити о милосердя над поневоленим Польщею українським народом.

„Ди Менчестер Ґардіян",
Менчестер (Англія).

Американські горожани українського роду враз з ветеранами світової війни і представниками ріжних американсько-українських церков в Америці, зїхавшися з ріжних міст Злучених Держав до Ню Йорку дня 23 жовтня на Конґрес Обєднання Українських Орґанізацій в Америці, рішили віднестися до видавництва „Ди Менчестер Ґадіян" з просьбою вислати свого кореспондента до Польщі, щоби він описав теперішній польський терор на українських землях.

Кореспонденти американських ґазет доносять з Польщі про сотки тисяч катованих Українців у Галичині, про висаджування в повітря українських шкіл, кооператив, читалень і бібліотек і інші обяви дикунства польських карних експедицій.

Зприводу тих подій Конґрес проголосив цілий місяць листопад місяцем національної жалоби по українських жертвах польського терору. Знову день 15 листопада назначено днем масового протесту по цілій Америці, зверненого проти польських звірств у Галичині, а неділю, 16 листопада, днем молитви за українські жертви.

Знаємо Вас як орган, відомий у цілім світі зі своєї високої ґуманности і безсторонности. Про це переконалися Українці хочби тільки з артикулу "A TOUR IN POLAND", з 4 липня 1930. І тому надіємося, що Ви і тепер піднесете голос в обороні наших братів на українських землях під Польщею. Скажіть своє слово в справі нашого домагання призначення Міжнародньої Комісії в справі безсторонього розслідження крівавого терору в Галичині. В тій самій справі відносимося до секретаря стейту Генри Стимсона, премієра Ремзея Мек Донелда, Аристида Бріяна, міністра закордонних справ Франції, й до Ліґи Націй.

Дальшими резолюціями Конґресу назначено:

МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД — МІСЯЦЕМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЖАЛОБИ.

ДЕНЬ 15 ЛИСТОПАДА — ДНЕМ МАСОВИХ ПРОТИПОЛЬСЬКИХ ДЕМОНСТРАЦІЙ.

НЕДІЛЮ 16 ЛИСТОПАДА — НЕДІЛЕЮ МОЛИТВИ ЗА НЕВИННІ УКРАЇНСЬКІ ЖЕРТВИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ.

НАДЗВИЧАЙНУ НЕГАЙНУ ЛИСТОПАДОВУ ЗБІРКУ НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ.

(Повний текст тих резолюцій поміщено в „Свободі" з 25 жовтня).

СТАРЕ Й НОВЕ ПОКОЛІННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

1. Конґрес стверджує, що в українсько-американському життю зявляється новий чинник — українська молодь, для якої Рідним Краєм є Америка, а наш Рідний Край лишається для неї лише краєм її батьків. Ця молодь усе більше починає входити як в суто-американське так і в українське національне життя. Маючи це на оці, ми повинні творити відповідні організації для ураїнської молоді в Америці.

2. Для освідомлення національного походження нашої молоді треба творити в Америці молодечі клюби української молоді з ріжними секціями, що виробляли б в нашій молоді її національно-расову свідомість. Такими секціями можуть бути: а) навчання українознавства (історія, ґеоґрафія, українська мова, література, етноґрафія); б) музична, в) танкова, г) хорова, ґ) театральна, д) спортова й т. д.

3. Навчання американсько-української молоді української мови повинно провадитися як взагалі навчання чужої мови американських дітей. Тому відповідно цьому повинні реорґанізуватися наші старі діточі школи та мусять бути створені нові школи для тих, які не говорять українською мовою й які не вчащали до українських шкіл.

4. Треба подбати про вироблення кадрів молодих учителів з американських Українців нової ґенерації для українських діточих шкіл та для курсів українознавства. Подбати про видання анґлійською мовою підручників українознавства для української молоді американського походження.

5. Для тіснішого ділового контакту на американсько-українськім ґрунті між старшою та молодшою ураїнською ґенерацією конче потрібно закладати українсько-американські політичні клюби на зразок американських політичних клюбів.

6. Признаємо, що для українського театру в Америці потрібні нові песи, по можливости в анґлійській мові, які висвітлювали б благородні сторони українського життя й української вдачі. Відповідно складені історичні та побутові песи можуть причинитися до поширення національної свідомости серед української молоді та до пропаґанди української справи серед чужинців.

ВИДАНЯ БРОШУР АНҐЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ.

Конґрес заявляється за те, щоби з рамени Обєднання видати анґлійською мовою брошуру, в якій був би представлений український вклад в світову культуру, наші державницькі змагання, українське імя та українські землі й їхні багацтва.

ДОКУМЕНТИ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ.

Конґрес стверджує потребу негайного видання чужими мовами документів польських звірств і уповажняє екзекутиву Обєднання до виасиґнования краєви з зібраних тут фондів відповідної суми на те видавництво.

ЕКОНОМІЧНО-ФІНАНСОВА РАДА.

Конґрес покликує до життя економічно-фінансову раду, з 3 членів, яка має занятися розбудовою нашого економічного життя в Америці з двома комісіями: статистичною і тою, яка має бути свого рода Українською Торговельною Палатою.

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКЕ МУЗИЧНЕ ТОВАРИСТВО.

Конґрес заявляє, що всі національні українські хори в Америці повинні стати членами Українсько - Американського Музичного Товариства й разом з ним змагати спільно й пляново до піднесення нашої хорової справи в Америці.

ВИДАВНИЧА КОМІСІЯ.

Конґрес установляє видавничу Комісію з трох членів, котра має занятися завязанням Видавничої Спілки, яка приступила би до видавання перекладів творів українських письменників на анґлійську мову.

ОРҐАНІЗАЦІЯ МОЛОДІ.

Конґрес визнає потребу орґанізовання нашої молоді в молодечі клюби і товариства. Особливо радить Конґрес звертати увагу на ту молодь, яка покінчила висші й університетські науки, бо вона є найбільш розпорошена. Тому є вказаним, щоби розпочати ширшу акцію за обєднання всіх товариств молоді в цілій Америці в одну централю й у тій цїли довести до скликання Конґресу Молоді, зорґанізованої по молодечих американсько-українських клюбах і товариствах.

ШКІЛЬНИЙ КОМІТЕТ.

Конґрес покликує до життя Шкільний Комітет з трох членів, який має рушити з місця справу видання для дітей анґлійською мовою української історії, історії української літератури й українського національного катехизму.

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ТАНКИ В АМЕРИЦІ.

1. Конґрес признає потрібним плекання українських національних танків для виховання в національнім дусі української молоді та для пропаґанди серед чужинців українського мистецтва. Особливу увагу потрібно звернути на українські масові танки, які відзначаються своєю питомою українською красою.

2. Орґанізацію танкової справи в Америці має переводити Музично-драматичне Товариство, як централя для плекання української штуки.

3. Навчання танків не повинно перешкоджати українській молоді вчитися в українських діточих школах, чи відвідувати ріжні українські орґанізації та курси українознавства. В кождій місцевости треба порозумíватися з місцевим орґанізаціями, які опікуються молодю, щоби не порушувати загального пляну їх праці.

4. Плекання українського національного танку в Америці повинно стояти під громадською контролею всього свідомого українства та його орґанізацій. Все українське громадянство повинно дати свою матеріяльну та моральну допомогу для орґанізації й провадження танків серед української молоді.

5. Танкова справа має бути тісно злучена з хоровою справою, а тому вчителі танків мусять мати також знання хорової справи. Щоби не збавляти українські танки їх глибини змісту й краси, яка захована в обрядових піснях, усі народні обрядові танки повинні виконуватися разом з відповідними піснями.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

Д-р Василь Гайович.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Нова українська сила — д-р Василь Гайович.

Д-р Василь Гайович родився 5 жовтня 1906 р. в Шикаґо. Батько його Іван, довголітний член і орґанізатор 221 від. У. Н. Союза, де був секретарем 10 літ, — походить з села Данилова, пов. Марморош, Закарпатська Україна. Мати Клявдія походить з Городища, пов. Бережани, Галичина. До Америки приїхали 1902 р. й одружилися в стейті Пенсилвенія, а 1905 р. приїхали до Шикаґо. Всю свою працю і доробок віддали на виховання двох синів, Василя і молодшого Степана, який кінчить курс комершел тічинґ. Д-р В. Гайович, укінчивши публичну школу і „Лейн Гай скул", вписався на курс електрік енджінірінґ та через автомобілевий припадок, стративши рік часу, вписався 1927 р. до шикаґовського Норт Вестерн Університету на курс дентистики, де 1 жовтня 1930 р. здав іспит з відзначенням (за 3 роки перейшов 4-літний курс) і дістав дипльому доктора дентистики. З цього приводу відбулася в домі його родичів гостина 5 жовтня ц. р., як в день 24 його уродин, де було поважне число гостей— студентів і укінчених професіоналістів, між ними і д-р Г. Скеґар. Молодий наш дентист задумує отворити офіс серед української кольонії в Шикаґо і остатись при родичах. Д-р Василь Гайович, це прибуток молодих наших українських молодих сил. Належить він до гуртків української молодіжи в Шикаґо і є надія, що колись у будучині займе між ними видне місце.

Степан Мусійчук.

—o—

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

ALLEGED POLISH OUTRAGES SCORED.

Ukrainian People Persecuted, Is Claim Made At Mass Meeting In Church Hall Here.

Protesting against a Polish punitive expedition, which, they allege, murdered unarmed Ukrainians in their native land, Woonsocket citizens of Ukrainian extraction, assembled at a mass meeting last evening in St. Michael's Ukrainian Church hall, 394 Blackstone street, also adopted resolutions against the Polish government and asked the aid of United States Senator Josse H. Metcalf in behalf of the people of Easten Galicia.

It was claimed that the Polish government has sent an expedition of police and cavalry into Eastern Galicia and that libraries, schools and other institutions of learning had been destroyed. It was also alleged that the Polish expeditoin upon arriving in town or village, would summon the mayors, priests and presidents of various cooperatives, and, in a barbaric manner, would demand the names of "unloyal citizens." When the information was refused each one of the persons summoned was given from 60 to 90 laches of a whip as punishment, according to the protest.

The executive committee in charge of the mass meeting was composed of Chairman Rev. V. A. Kaskiw; President Michael Chaharyn; Vice-President Antonena Sharawara, and Secretary Michael Skibinsky.

("The Woonsocket Call," Oct. 21, 1930).

ЛЯЦЬКА ГОСТИННІСТЬ.

Canadian Journalist Seized.

From the Herald Tribune Bureau Copyright, 1930, New York Tribune Inc.

BERLIN, Oct. 23. — William Day, a Canadian journalist, was arrested yesterday near Lemberg (Lwow) while investigating conditions in the Polish province of East Galicia, according to a Warsaw dispatch to the "Vossische Zeitung" today. The Berlin newspaper says that Day had accepted an invitation for American and Polish newspaper men to examine the state of affairs in the Polish Ukraine following the publication in the New York Herald Tribune last week of a dispatch from this bureau describing outrages committed by a Polish punitive expedition in Ukrainian villages.

The "Vossiche Zeitung" report says that Day had visited a Ukrainian village which had just been "pacified" a few days earlier by Polish troops, and had taken a number of photographs of the results of this "pacificatory" action. The Ukrainians who were conducting the Canadian correspondent on this trip also were arrested. Day's wish to get in communication with the British Consul at Lemberg was said to have been refused. The authorities state that he was arrested on the ground that he was "spreading information hostile to the state."

("New York Herald Tribune").

Ню Йорк, 24. X., 1930.

Високоповажаний Пане Редакторе,

Виїжджаючи з Америки, я вважаю за свій як найбільший обовязок бодай цим скромним листом заслати свій найсердечніший пращальний привіт всім своїм Друзім та Знайомим, які нераз проказали мені багато милої уваги і часто зовсім безінтересовних турбот в справі орґанізації моїх концертів, а передусім моєму Другові, дорогому п. Осипу Кочану, скромному але правдивому українському патріотові, який найбільше спричинився до того, що звуки української кобзи-бандури перший раз в історії Америки пролунали і на вільній землі Вашингтона.

Рівнож прощаю і всіх Українців, відвідувавших мої концерти, засилаючи всім як найдорощі бажання.

Прошу Вас, Пане Редакторе, приняти вираз моєї правдивої до Вас позаги.

(Огол.)

В. Ємець.

Инші ґазети ласкаво прошу о передрук.

Який напис хочете мати на нагробнику вашого небіщика? — спитав каменяр вдовицю, коли вона вибрала памятник.

— „Спи спокійно, поки не побачимося знову!" — відповіла вдова.

Польський терор у Галичині.

(Передрук з „Діла").

ДАЛЬШІ РЕВІЗІЇ, АРЕШТУВАННЯ І КАРНІ ЕКСПЕДИЦІЇ В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

У вівторок, дня 23. вересня ц. р., вечером прибула велика карна експедиція до села **Покропивна**, тернопільського повіту, в сусідстві Озірної. Як всюди в Тернопільщині, знищено там передовсім всі місцеві українські установи. Знищено зовсім льокаль кооперативи „Віра" і читальні „Просвіти". Всі книги діловодства і документи згаданої кооперативи подерті, а таксамо товари кооперативи поляті нафтою. В молочарні знищене зовсім ціле, урядження і всі машини, які розбито на кусні. В селі був крик, як у часі найбільшого нещастя. Побиті тяжко: справник кооперативи Іван Шуган, книговодець Василь Ґужда і крамар Панько Шуган. Найтяжче побитий Володимир Кріль, у якого міститься читальня „Просвіти". У нього поломані ліжка, стоги, лавки, побиті і подерті образи, з будинків поздирані стріхи і порозкидані всі стіжки. Подібне знищення було і в інших селян. Побиті крім того: Микола Гураль і його батько Степан та кільканацятьлітний хлопець Захарко Поворозник, а надто Микола Антоняк і його жінка Анна. Арештовані: Іван Шуган, Панько Шуган Микола Гураль і Захарко Поворозник. Арештованих відставлено до поліційних арештів в Тернополі. В богатьох селах Тернопільщини, в таких, де вже були карні експедиції і там, де їх ще не було, заповіджено закватирування уланів.

Всюди йде акція проти українських установ, вимагаючи їх замкнення під загрозою карної експедиції. Вимагають скликання громадської ради і відповідної ухвали, що припиняється діяльність читальні „Просвіти", кооперативи й инших товариств. Такі ухвали мається вручати в старостві. Вимагають також, щоби називати себе тільки Русинами, а про кожного, що назве себе Українцем, доносити владі. Спеціяльна нагінка йде проти української інтеліґенції, а зокрема проти українських адвокатів. Іде зазив, щоби наші селяни уникали українських адвокатів і до них не удавалися за правними порадами. В деяких громадах селяни, побоюючись експедиції, ухвалюють зі страху на громадській раді замкнути українські установи.

ЗБАРАЖЧИНА.

В четвер, 25. вересня ц. р., вирушила карна поліційна експедиція в збаражський повіт. Початок зроблено в **Новім Селі** в ночі з 25. на 26. вересня ц. р. В перший годині в ночі прийшов експедиційний відділ до адвокатської канцелярії д-ра Івана Калина, де тоді ночував адв. кандидат Василь Грицина. Дня 25. вересня ц. р. був в Новім Селі соборчик духовенства новоселецкого деканату і адвокат д-р Калин перед вечором виїхав разом зі своїм вятем о. Северином Савчаком до його парохії в сусідних Шельпаках. Перед відїздом попросив він свого конципієнта Василя Грицину, щоби заночував у нього в канцелярії, бо не хотів її лишати без догляду. В перший год. вночі прийшов більший відділ. Приступлено сейчас до ревізії. Побито Василя Грицину так, що він зімлів з болю. Скінчилося тим, що розбито на кусні дві нові машини до писання і понищено канцелярійне урядження. Рівночасно інший відділ урядував у нотаріяльного субститута д-ра Льва Голіната. Його вночі виведено в город і побито. Таксамо в часі ревізії побито лікаря д-ра Андрія Кококодинського і агронома інжиніра Андрія Туринського. Побитий також адвокат д-р Данило Сеник і дуже богато селян, котрим в додатку знищили майно. Так тревало цілу ніч до пізної години ранку в пятницю, 26. вересня. Експедиція по короткому відпочинку пішла до **Шельпак**, а опісля до **Сухівця**.

КАЛУЩИНА.

В калуському повіті не було ні одного випадку саботажу. Була, правда, пожежа стодоли дідича Дзедушицького в Станковій, але видно самі урядові чинники прийшли до переконання, що ця пожежа не мала нічого спільного з політичними саботажами, бо ані пресі не дали відповідних інформацій, ані слідство не пішло в напрямку саботажу. Лише одно „Слово Польске" записало станьківський пожар на рахунок „українських саботажистів". Але „пацифікація" захопила й давно спацифіковану Калущину. Дня 26. вересня ц. р. почалися одночасно масові ревізії й арештування. Переведено ревізії в усіх трох адвокатів-Українців, д-ра Воробця, д-ра Коритовського й д-ра Сохацького, в адв. конципієнта Аронця, в дир. банку Г. Бариша, в службовців ПСК: дир. Рубчака, книговода Возняка, Біленького, в магістратської касієрки Степанії Чорпітової та в багато пластунів. Переведено також ревізію в приміщеннях ПСК (там міститься і філія „Просвіти") і в магазинах. По ревізії забрано на постерунок: д-ра Воробця з жінкою, п. Чорпітову, Льва Бариша, Івана Аронця, Филимона Біленького, Антона Возняка, суддю Степана Гладишовського, д-ра Тараса Коритовського, Івана Короля, дир. Ярослава Рубчака (його стягнено хорого з ліжка), пізніше Демяна Кушлика й пластунку Теодору Рубчаківну. Д-ра Воробця випущено без переслухання, а також того самого дня випущено по переслуханню п. Воробцеву, д-ра Коритовського (держано його 10 годин на те, щоби переслухати як свідка), суддю Гладишовського, дир. Рубчака й книговода Антона Возняка (шукали за Олександром Возняком, а Антона задержано цілий день). Решту переведено до ще недокінченого, мокрого магістратського арешту. По полудні переведено ще ревізію в помешканні судді Миклясевича і в суд ових бюрах суддів Гладишовського й Миклясевича. П. Чорпітову аж на лікарське свідоцтво випущено на ніч до грудної дитини. Дня 27. вересня ц. р. випущено вечером Левка Бариша, а за те додано до арештованих Дарку Посацьку, Олю Мацолівну, Миколу Козорізa, Ісидора Мацолу й Осипа Микитку. Дня 28. вересня передполудне випущено Івана Короля, а всіх придержаних 12 осіб (суддів Гладишовського й Миклясевича, Аронця, Д. Кушлика, М. Козоріза, І. Мацолу, Ф. Біленького О. Микитку, Д. Рубчаківну, Д. Посацьку, О. Мацолівну і п. Чорпітову з кількамісячним сином) відвезено до Станиславова. На двірці приєднано до транспорту вчительку Елеонору Скрутівну з Каменя.

РОГАТИН.

Дня 24. вересня ц. р. карна експедиція, зложена з поліціянтів, удруге переводила ревізії у всіх майже українських установах і в домах українських інтеліґентів **Рогатина**. Ревізії зачалися від української ґімназії, куди прийшло 30—35 поліціянтів ще досвіта. Трусили по всіх усюдах і знищили багато з внутрішнього уладження. Були найперше в управителя бурси ім. Шевченка проф. В. Ратича і в проф. Ом. Бачинського, але нічого не знайшли. Потім подалися до канцелярії „Р. Ш.", де перевернули всі акти і також нічого не забрали. З черги перетрусили всіх бурсаків (бурса є в будинку ґімназії), яким попороли сінники, подушки і т. д. В одній кімнаті навіть розбирали підлогу, бо побачили маленький отвір, що видався їм підозрілий. Очевидно — теж нічого не знайшли. Коли стали сходитися до школи ученики і професори, почалося і з ними. Не найшовши у нікого абсолютно нічого підозрілого, кількох поліціянтів полізло на стрих. Хотів піти з ними і ґімназійний сторож, але його не пустили і полізли самі. По кількох хвилинах вже стали кричати, що найшли бомбу в отворі комина. Слід зазначити, що в дні 14. вересня ц. р. ті самі поліціянти переводили основну ревізію між іншим і на тому самому стриху, але тоді там нічого не було.

Того самого дня переведено також вдруге ревізію у б. посла Кузика; у нього все знищене до тла, при чому і його сина розбирали двічі до нага. Після того його арештували і відставили до арештів місцевого суду. Строга ревізія була також у о. Т. Кудрика і в адв. д-ра С. Гладкого.

В неділю відставлено до бережанської тюрми лікаря д-ра Володимира Вербенця, якого арештовано за те, що був опікуном шкільного пласту. Арештований має 60 літ і нелегко йому буде перенести побут у тюрмі. Крім того арештовано і відставлено до бережанської тюрми: Яр. Гладкого, Вол. Гладкого, Ст. Басляндинського, Богдана Біґуса, Ст. Ґебу і Петра Семкова. Всім вичисленим закидають співучасть у саботажах.

В сусідстві Рогатина була карна експедиція в **Пукові, Залужу** та **Вербилівцях**.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

До масових жертв!

Бідний чи богатий, православний чи католик, безробітний чи працюючий, всі ми разом мусимо протестувати і масово жертвувати і то негайно на допомогу катованим нашим братам. Менше говорім і пишім, а більше жертвуймо. А це буде найкращою відповідю Ляхам.

Свою лепту в сумі $5 висилаю до Обєднання.

П. Сокальчук.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

На боєву акцію.

Збірка між членами Тов. „Вільна Україна" виносила $2.50, а з розпродажі „Сурми" зібрав підписаний $3. Висилаю до Обєднання.

О. Присяжний.

Господиня (до літника, що наймає собі хату на селі): Тут, пане, можете почуватися наче в себе дома.

Літник: Боже мій, чи на те приїхав я сюди?!